

REDACTIA

Arad, Dealul Ferenc-utca nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 "
 pe 1/4 an 5 "
 pe o lună 2 "

Nr-ii de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferenc-utca nr. 30

INSERȚIUNILE:

de un sir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nerancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VII.

Număr de Duminică

Nr. 46

Fruntașii români să ia aminte!

Cei din fruntea comitatului Aradului, șovinisti încarnați cum sunt, s'au apucat să facă earăși lucruri împotriva cărora trebuie să ne ridicăm cu toată puterea.

Etă de ce e vorba.

Se plănuiește o nouă împărțire a cercurilor electorale pentru congregație. S'au împărțit domni așa fel cercurile, ca pe Români să-i scurteze, punând în satele românești un deputat pentru 1200—1400 voturi, ear în cele ungurești un deputat pentru 700—800 voturi.

Până la 13 Decembrie n. este însă vreme să facem apelată în contra acestei păcătoase uneltiri.

Fruntașii români de pe sate să citească articolul XXI al legii dela 1886 și înarmați cu dreptul înseris în lege, să sară în apărarea satelor noastre.

Apelata, care e scutită de timbru, s-o trimite vicispănului.

IROZII.

Istoria lui Irod o cunosc până și cei cari nu știu carte. El era sete, crudului, de sânge, voia capu Mântuitorului abia atunci născut. Și fiind-că nu l'a putut afla pe Christos, a pus de s'au tăiat mîi de copii, lăsând mamele în jale.

Așa și Irozii Țerii Ungurești, kossuthiști, au vrut ca M. Sa să se supună dorințelor lor, să le dea armata împărătească pe mână... Cu alte cuvinte: cereau capu Maî-marelui Oștirilor, căci asta ar însemna dacă peste armată ar porunci Dieta din Budapesta, ear nu M. Sa.

Dar acest cap e mult prea înalt, de cât să-l ajungă șovinistii. M. Sa nu și-a dat puterea din mână.

Nu li-s'a dat capu.

Fiind-că ei cap vor, urmează deci cu lupta, până nu li-se va da capu cuiva. De câte-va zile se svonește, că s'ar mulțumi și cu capu întâului sfetnic al M. Sale, alui Tisza.

Să parăsească adică Tisza puterea și să vină — altul.

Dar nu altul mai tare în jos, ci unul tare în sus: să silească pe M. Sa, până se va învoi ca în oștirea împărătească să se comande și vorbească ungurește.

Merge însă greu și asta, pentru-că așa se vede, M. Sa nu vrea să-și schimbe sfetnicul după a kossuthiștilor poftă, ear Tisza pare a fi hotărît să nu se lase, ci să-l zdrobească dînsul pe kossuthiști.

Și fiind-că mai zilele trecute s'a și năpusit asupra lor așa cum nici un sfetnic de până acum al M. Sale n'a făcut-o, kossuthiștii totuși, și-au tras seamă, zicendu-și că mai bine să se împace cu stăpânirea. Luni, în Dieta, Kossuth a și spus-o că el și alți mulți tovarăși, s'ar învoi la pace; cere însă capu nostru!

Cere anume, ca Tisza să se legătufască a maghiarisa mai cu putere, în-deosebi în școli să se învețe mai cu strășnicie limba ungurească!

Și, bine înțeles, Tisza n'a stat la îndoială, ci a făgăduit că da, se învoiește să ne strângă în curele. La urma urmelor ce să-l și doară pe Tisza, când am fi strânși noi, naționalitățile?!... S'apoi se gândește că tot mai bine să dea capu altuia, de cât pe al său.

Norocul nostru că Tisza n'a ajuns să încheie pace cu Kossuth, deoarece în adunarea de Marți ce au ținut, kossuthiștii s'au rupt în două: 27 deputați au stat pe lângă Kossuth, ear 27 împotriva împăciuirii ce era să se facă. Asta l'a silit pe Kossuth să spună îndată că nu mai vrea să stea în fruntea partidului, mulțumește de a fi president de care partidul nu ascultă. Ear acum se vorbește că se va mai face o încercare de a se împăca între dînsii kossuthiștii. Dacă nu, Kossuth face un nou partid, lăsându-l d'oparte pe cel cari vor cu ori-ce chip să urmeze lupta. Va să zică pe cei cari nu se mulțumesc cu capu nostru numai, ci vor și pe al lui Tisza, ba chiar și pe al M. Sale.

E aproape însă neîndoișor, că va și să-și aperse capu, după ce va să-l ia de la M. Sa nu se va lăsa ingenun. Barabás și ceilalți năbădăoși. H. Șovinistă trebuie însă mulțumită.

Irozii vor cap... Li-se va da deci, după toate semnele, capu nostru. Tisza, ca să-l molcomească într-o cât-va pe kossuthiști, va face te miri ce lege, care să lovească în naționalități, să ajute maghiarizarea, dorința de căpetenie a tuturor șovinistilor d'opotriva!... Ear M. Sa d'asemenea ce va putea să obiceționeze, când întâiul său sfetnic i-se va înfățișa și-l va cere învoiala să facă legea cutare, mai ales că Tisza va spune ceea-ce e un adevăr: că întreaga nație (ungurească) dorește o asemenea lege! Toți fruntașii politici maghiari se învoiesc adică să fim maghiariși cu foc și sabie. Și trecutul nu chiar îndepărtat ni-e dovadă, că de dragul nostru Viena nu se strică cu stăpânirea ungurească, ci învoiala se face pe capu nostru.

Și trist e că se fac asemenea învoiele fără ca măcar să avem prilej de a ne ridica bărbătește cuvântul, ș'anume acolo, unde se plămuesc legile: în Dieta țerii, ca să știe și țeara întreagă și s'audă și luminatul împărat că nu ne învoim cu hidra șovinistă să fie molcomită cu capu nostru.

Ear la alegerile viitoare să vorbească nația românească întreagă. Lui Tisza să i-se spună, în cercul Ugrei: *pot român-sc dela Român de treabă nu mai capeți dacă vrei să ne pul capu pe tîpsie și să-l dai kossuthiștilor!* Ci loată nația românească să stea ca un zid pe lângă fruntașii români, alegând câți mai mulți, ca față în față să stea în Dieta cu Irozii ungurești și să le spună buchile cum nu-s obiceiuiți s'audă!

Russu Șiriani.

Deputații sași și partidul liberal. Intrarea în partidul liberal a deputaților sași nu este privită cu ochi buni de toți Sașii. Astfel „Kronstädter Zeitung“ publică o serie de trei articole, în care s'ocupă cu situația politică și concludă condamnând politica șovinistă ce au dus-o Sașii până acum.

„Unica politică săsească onorifică și totodată mai ducătoare la scop — zice „K. Z.“ — este o politică națională conștientă, care dă patriei tot devotamentul ce-i compete, Regelui și legilor credința, dar care în același timp luptă deschis împotriva ori-cărei încercări a puterii și în contra șovinismului nefast care în loc a'a contribui la zidirea statului național maghiar“ va duce sigur la ruinarea iubitei noastre patrii“.

Impresia cea mai rea a făcut-o însă intrarea deputaților Sași în partidul liberal — în Austria. Aproape întreaga presă germană osândește pasul acesta politic al Sașilor.

„Grazer Tageblatt“ de ex. zice: „Ca Sașii din Ardeal cu toate amarele decepții din trecut tot mai au încredere în partidul guvernamental, as a este ce noi nu putem înțelege“...

Exposiția de galițe din Arad.

Poporul nostru atât de blând și muncitor având însușiri și aplicări pentru tot ce e bun și nobil, stă față de viața înconlocuitoare pe o treaptă înaltă și destul de inferioară. Dările de seamă mari îi stăorc și cel din urmă și îl strânce bietul cu mult și mult, de unde să trăiască apoi el cu nevasta și copilașii lui? Este silit să alerge cu căciula în mână să cerșească mila celui ce îl despoate fără milă, să imprumute bani puțin pe camătă multă. Se svârcole în sus și în jos, în dreapta și în stînga, lucră neconținut numai să câștige mai mult, ca să i-se ajungă și pe un codru de pâne. Însă ori-ce svircoliri, ori-ce trudă întrebuintată, fără minte și fără a ști unde? cum? și ce? este înzădar!

În patrie numai de câți-va ani se pune grije mai mare pe economie, desvoltându-o într-o direcțiune rațională, într-o direcțiune, care duce la îmbunătățirea materială a cetățenilor, de care toți fără deosebire, dar mai ales noi avem lipsă. Vedem în cele mai multe comune asocieri agronomice, asocieri pentru îmbunătățirea vitelor și a galițelor (hoarelor), cari toate ținesc la rădicarea materială a economilor. Durere însă, că noi românii din ținuturile acestea nu prea avem asocieri de soiul acesta.

Ar fi prea greu pentru mine, dar de presinte nici nu voesc să scrutez cauzele și pedicele, cari nu lasă a se desvolta în stîlul poporului nostru astfel de societăți. Voesc numai să atrag atențiunea economilor și mai vărtos a preuteselor și a învățătorilor noastre asupra unui caz, ce parte m'a înveselit parte (ca român) m'a întristat. La 29 Noembrie s'a deschis aici în Arad expoziția de galiță arangiată de societăți maghiare. La deschiderea ei au luat parte toate notabilitățile din Arad. Curioși și noi, cei dela institutul pedagogico-teologic, să vedem unde a ajuns știința și munca cu îmbunătățirea galițelor, am cercetat în corpore expoziția. N'am fost așteptați la o expoziție așa frumoasă și

bogată, știind că cu îmbunătățirea galițelor nu de mult se ocupă Ungaria. Între espositori am remarcat persoane înalte, ca și contesa Teleki, contesa G. Lónyay, apoi doamna Purgly, Fribeisz (Curtici) Pisny (Bătanian). Nistor Tripaș (român din Gurahonț), dintre societăți materie mai frumoasă a prezentat societatea economilor din Pecica.

Îți saltă inima văzând diferite soiuri de galițe puse privirilor publicului.

Vezi găini orpingthon langshan (negre și albe), curce cu culoarea de bronz, găști de Emden și africane, rațe de Peking, diferite soiuri de porumbi. Într'un colț al expozițiunii sunt așezate aparatele de clocire și creștere artificială.

N'am putut ascunde mirarea înaintea tinerilor cu cari am vizitat expozițiunea, când am văzut rațele de Peking ale contesei Teleki și mai vărtos atunci, când mi-s'a spus, că ea însăși se ocupă foarte mult cu prăsirea lor. Tot așa nici năcazul văzând că afară de bravul Tripaș, toți espositorii sunt străini.

Expozițiile de galițe până acum erau numai sport, azi însă ținesc la îmbunătățirea soiurilor indigene. Poporul maghiar și-a ajuns încâtva scopul și cum să nu, când în fruntea lor stă o contesă Teleki și Lónyay, cărora nu li-e rușine să se ocupe cu bagatele de galițe.

Unde suntem însă noi?! În privința asta noi suntem rămași. Galițele româncel sunt tot cele bețrâne, cu'n corp mic, pene rele încât ție mai mare scârba să te uiți la ele. Unde stăm noi cu soiurile noastre față de soiurile langshan ori plymouth, cari cântăresc 3—4 kgr., ori găștele noastre față de cele de Emden de 5—6 kgr. Cu prețul stăm și mai trist. Economul nostru soiurile lui nu le poate valida cu profit, până ce soiurile nobilitate trec cu 30—40% mai scump decât cele comune.

Toate soiurile acestea sunt deja introduse în patriă, numai cerute și îngrijite trebuie. Econoamele, preotesele și învățătorile, cari au prilej să se ocupe cu prăsirea galițelor, să ia esemplu dela contesele mai sus amintite, cărora nu le le deroagă prăsirea galițelor. Atunci, când bărbății se nisuesc a scoate în tot modul venit mai mult din pământ și vite, femeile, ca niște bune econoame, vor câștiga prin prăsirea galițelor de soiuri nobil atîta, ba și mai mult decât au lipsă pentru susținerea casei. Eu din parte-mi nu ved rușine în aceea, că cine-va prin creșterea, nobilizarea și validarea productului său își sporește starea sa materială, ci chiar fală-și face sieși, folos națiunii întregi! N'o s'alerge atunci, când soiurile nobile vor fi răspândite printre popor, nime cu căciula în mîni după împrumuturi, ci-și va acoperi lipsele casnice din venitul productului său, din prăsirea frumoaselor galițe.

Însă toate acestea nu le vom putea face în stările de azi, când cei-ce sunt chemați a lumina poporul stau indiferenți și fără frică de Dumnezeu se uită cum întră lupul cel de sânge setos în staulul lor.

În latură deci cu nepăsarea și mai vârtos preutesele și învățătorile îmbunătățindu-și gâlțile lor, să premerge cu exemplu bun celorlalte economice, făcând și ele un pas spre îmbunătățirea materială a românului.

Nicolae Mihulin.

Pentru restanțierii noștri.

Consiliul direcțional al ziarului „Tribuna Poporului” a decis sistarea foii tuturor acelor abonați restanțieri, cari până în 5 Decembrie n. a. c. nu-și vor achita pe deplin datoria ce o au față de ziar. Aducem aceasta la cunoștința respectivilor restanțieri cu rugarea din partea noastră, ca pentru încunjurarea neplăcerilor să binevoiască a trimite numai de cât abonamentul restant.

Totodată consiliul direcțional a hotărât, ca espedarea ziarului să se facă de aci încolo numai pe lângă plățirea anticipativă a abonamentelor. După expirarea unui abonament se trimite încă 3 numeri din ziar respectivului abonent, ear apoi espedarea ziarului se sistează. Cine deci vrea să aibă foaia regulat, are să plătească abonamentul regulat înainte, căci noi toate plățile trebuie să le facem anticipativ și prin imprumuturi în contul abonamentelor se fac daune, pe cari trebuie să o resimțim în prima linie însuși chipul de a fi redactat al ziarului și prin urmare paguba se resfrânge asupra publicului cetitor.

Adm. ziarului „Trib. Poporului.”

Reuniunea română de muzică și cântări în Arad.

Domnii, cari doresc a se înscrie membri la reuniunea română de muzică și cântări din Arad, să binevoiască a se prezenta Duminică în 23 Noembrie (6 Decembrie) a. c. la orele 11 a. m. în sala de învățământ a școlii populare de fete de lângă biserica catedrală. Se vor discuta și stabili statutele și se va alege comitetul provisor al reuniunii. Cu aceeași ocaziune se va face înscrierea în cartea membrilor.

Arad, 20 Noembrie v. 1903.

Vasile Goldiș.

DIN DIETĂ.

De mai multe zile asta așa merge: părinții patriei nu mai lucrează nimic, ci caută „să fure vremea”, cum li-a spus-o primul ministru Tisza în ședința de Mercuri.

Astfel și Joi toată ședința s'a petrecut votări asupra a tot felul de propuneri. Regulamentul d'acum al Dietei dă adică dreptul fie-cărui deputat să facă mai multe propuneri, asupra a ce vrea. Astfel Lună Lengyel Zoltán a propus și a cerut votare nominală ca în procesul verbal al ședinței să nu se zică Noembrie ci Öszütő (Sfârșitul Toamnei), ear numele lui Lovászy să fie scris cu i la sfârșit și așa mai departe încă 17 propuneri, cari după regulamentul prezidențial trebuie să le pună la votarea nominală dacă cer 20 deputați.

Și Joi tot așa s'a petrecut.

Mukics a venit cu 9 propuneri, așa că ear nu s'a putut discuta asupra proiectului de lege privitor la asentări.

Astăzi (Vineri) nu se va ține ședința pentru-că între Tisza și Kossuth-istii ear au început pertractările pentru

a-se face cumva pace. Guvernul să mai dea, opoziția să mai lase, ca astfel încetând obstrucția, Dieta să fie în stare a lucra, căci în 10 și e trebuie dat gata proiectul de lege privitor la asentări și la strângerea dărilor.

DIN ROMÂNIA

Constituirea Corpurilor Legiuitoare. În ziua de 17/30 Noembrie Camera și-a ales birourul, după-cum urmează:

President: . . . M. Ferechide
Vicepreședinte: . . . Poenaru Bordea
Take Protopopescu
Stefan Sndrea
V. G. Morțun

Secretari: Vidrașcu, Simionescu, Rîmnicianu, Balănescu, Petrescu, Ștef. Ioan, Plesea, Rușovețeanu și Erm. Zaharia.

Chestori: Delimarcu, H. Rosetti, N. Moroianu și I. Popescu.

Ear Senatul și-a ales:

President: . . . P. S. Aurelian
Vicepreședinte: . . . C. Comănescu
Macri
Nicolaid
Poni

Secretari: Dr. Botez, Dr. Bucșănescu, Gr. Columbeanu, Constantinescu-Rîmnicianu, Dragomir Dumitrescu, Al. Filipescu, Al. Iliescu și C. Poroișeanu.

Chestori: colonel Bădulescu, Ghimpa, Pilat și Datulescu.

Monumentul independenței. „Monitorul Oficial” publică următorul decret regal: Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate: Asupra raportului președintelui consiliului Nostru de miniștri sub No 1287; Văzind jurnalul consiliului de miniștri No. 1087 din 12 Noembrie 1903; Am decretat și decretăm; Art. I. Jurnalul menționat se aprobă de Noi.

Art II: Pentru punerea în executare a legii, promulgată la 6 Decembrie 1902, relativă la ridicarea în Capitală a unui Monument în amintirea războiului Independenței și în onoarea Armatei, — se instituie un Comitet permanent compus din:

Alteța Sa Regală Principele Moștenitor al României Ferdinand, președinte; D. Aurelian Petre S., fost președinte al consiliului de miniștri și actual președinte al Senatului;

D. Budișteanu Constantin, fost ministru de război, general de diviziune, comandant de corp de armată și actual senator;

D. Cantacuzino George Gr., fost președinte al consiliului de miniștri și actual senator;

D. Carp Petru P., fost președinte al consiliului de miniștri și actual deputat;

D. Haralambie Nicolae, fost locotenent domnesc și general de brigadă;

D. Manu George, fost președinte al consiliului de miniștri, fost general de brigadă, actual senator;

D. Pherekyde Mihail fost ministru și actual președinte al Adunării deputaților;

D. Rosetti Teodor, fost președinte al consiliului de miniștri, actual senator și D. Sturdza Dimitrie A., președinte actual al consiliului de miniștri, și senator.

Art. III. Președintele consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Cat în Castelul Peleş, la 12 Noembrie 1903.

Președintele consiliului de miniștri,
D. Sturdza.

Din străinătate.

Rusia, Coreea și China în extremul Orient. Ziarul „Daily Mail” i-se telegrafează din Tokio: Un ziar din Seul (Coreea) publică știrea, că între guvernul rus reprezentat de consulul Pablov și cel Corean s'a făcut o învoire privitor la chestia Mandșuriei și Corei. Rusia acordează guvernului din Coreea un împrumut de 40,000 funți sterline spre construirea câtorva vapoare de război, afară de aceasta ridică o Academie militară în Coreea și trimite mai mulți profesori acolo. Consulul Pablov pune condiția, că aceste învoiri să fie puse în viață cât de lute. Împăratul încă nu a decis. Lui Times i-se scrie din Peking: Mai multe divizii de oștiri rusească a circulat

prin provinciile de lângă râul Sian, sub pretextul, că ar voi să pună sfârșit tulburărilor și tâlhăriilor. Ținuta populației e liniștită, cu toate că meru sosese noui trupe rusești, cari se poartă foarte insuportabil față de ea.

Noul guvern italian Giolitti. Roma, 1 Decembrie. În ședința de astăzi a Camerei s'a prezentat noul guvern Giolitti. Primul ministru a ținut o vorbire de program lungă și interesantă, care a fost primită de Camera cu ovațiuni, până ce Senatul și-a păstrat neutralitatea.

Deputatul Sonino a zis, că noul guvern i-ar trebui cel puțin zece ani, spre a putea executa, ce a promis.

Prim ministrul Giolitti și a exprimat dorința, ca sănătatea fostului ministru președinte Zanardelli să se îmbunătățească cât mai curând. După aceasta a declarat, că se va ținea cu cea mai mare strictețe de politica internă a înaintașului său care a adus pacea socială în Italia, ajutând mai ales dezvoltarea clasei industriale și comerciale, cari sunt temelie țerei. A spus apoi, că a început negocierile cu Austro-Ungaria, Germania și Helveția în privința noilor tarife vamale, ear făcând aceasta, luat în vedere, ca mai ales exportul de cereale și produse brute să se desvolte în viitor mai bine, decât până acum. Cât despre afacerile căilor ferate, a zis că, dacă societățile particulare de tren nu vor fi corespunzătoare, va lua statul administrarea acestor afaceri. După aceea vorbi despre însemnătatea comerțului provinciilor dela Sud.

„Interesul patriei cere”, zice el, „ca comerțul și mai ales exportul produselor dela Sud să ia mai mare avânt, căci Sudul Italiei e mai productiv”. Prezintă apoi pețitia orașului Neapoli, care cere guvernului sprijinirea încălțării industriei și comerțului, precum și a altor comune și provinci, cari toate cer micșorarea taxelor de comerț. „Însă toate acestea”, zise Giolitti, „prezintă o bună manipulație financiară, care să aibă de grije, ca nouile dări să se folosească spre lucruri bune precum: dezvoltarea instrucției publice, zidirea liniei ferate Turino — Velligimbia precum și a mai multor căi ferate”. Giolitti mai declară, că va sistă toate societățile anonime, care strică foarte mult publicului, precum și jocul la Bursă.

După-ce mai vorbește despre mai multe reforme sănătoase politice italiene, încheie: „Luând în vedere relațiile amicale externe și avântul bun luat în lucrurile interne, mai ales în negoț și industrie, pot să zic, că starea Italiei este acum îmbucurătoare”.

Vorbirea prim ministrului a fost de reperiile ori întreruptă de șgomotoasele ovațiuni. Camera a și început discuțiile privitoare la enunțările noului guvern. După vorbirile lui De Viti, De Marco și Luchini ședința s'a închis, ear proxima ședință se va ținea mâine.

Dela Români din America.

Pittsburgh Pa, 22 Nov. 1903.

St. Domnule!

Reuniunea Română „Vulturul” a aranjat o mică petrecere pentru ziua de Sâmbătă 8/21 Noembrie c. în Homestead, Pa.

Petrecerea s'a dat în beneficiul societății și din venitul căreia substrăgând toate cheltuielile, a rămas un beneficiu de 21 Dolari.

Cu multă bucurie vă scriu aceste rânduri fiind încă însuflețit de entuziasmul și buna orânduială care a urmat în tot timpul petrecerii. Pe la 7 ore seara cete de români au început a intra în sala închiriată pentru această ocazie.

La 8 ore s'a început petrecerea cântându-se „Deșteaptă-te Române” în cor. În câte-va cuvinte dl. Ilie Martin a vorbit de însemnătatea zilei. Apoi s'a dansat mai multe dansuri românești. La 9 1/2 ore pentru surprinderea și bucuria generală, șapte tineri din Sighișoara, sub conducerea tinerului Ioan Bărbat a dansat Călușerul și Bătuta, dl. V. Bozoșian în o vorbire scurtă dar entusiastă ne-a explicat origina acestor dansuri naționale, zicând între altele: „Călușerul și Bătuta ne-a rămas dela strămoșii noștri Români cari când au întemeiat Roma erau în lipsă de femei ca și noi azi în America. Fînd însă un joc frumos și de artă, s'a păstrat până în zilele noastre; ear noi suntem datorți a le lăsa urmașilor noștri”.

S'a mai dansat câte-va naționale ear la 10 1/2 ore la cererea tuturor călușerii au apărut din nou, secerând alte aplause. Câți-va englezi cari au luat parte la petrecerea noastră se uitau cu mirare și atențiune la aceea ce le vedea ochii.

Di Ioan Lazăr ne-a declamat „Român Verde”, doamnele Ana Bozoșian și Maria Bucur ne-a cântat „Mugur Mugurel” și „Fă Marișo”. — D-na Ileana Cosma ne-a cântat cu o voce minunată „Mama lui Ștefan cel mare”. Au urmat o horă ear timpul fiind 11 1/2 ore, după legile țării pentru repausul Duminical, am terminat plecând fie-care cu o suvenir plăcută și dorința de a ne mai revedea la asemenea petreceri.

„Dela Vulturul”.

Un solgăbirău.

Boksán Szevér s'a avântat și el la treburile bisericesti. Ici, între unguri e mare francmason, ear acasă între ai noștri mare biserician.

A pățit-o însă și el. L'a ajuns adică soartea amicilor săi: a dlui redactor al „Controlului” Valeriu Barcian și a lui Emanuel Maglaș, cari atăta l'au tâmăiat în organul lor. Judecătoria din Arad ieri a aflat pe Boksán Szevér vinovat pentru vătămare de onoare săvîrșită contra dlui Roman Ciorogar printr'o epistolă adresată părintelui Vasile Olariu și l'a osândit la amendă de 5 cor.

Suma nu impoartă, destul, că pe Boksán Szevér judecătorii trebuie să-l înfrâne dela încălcarea ordinii sociale.

Ziarele maghiare din Arad, se înțelege, îl prezintă ca pe eroul partidei preacuviosului Augustin Hamsea și de, ca și martirul «hazafisăgului», pentru care zicea și eri Boksán Szevér la pertractare, că este prigonit de cătră vezi Doamne trădătorul de patrie Roman Ciorogariu.

Dar la pertractarea de eri a rămas temeinic înfundat și cu «hazafisăgului», ce pare că ziarelor ungurești nu li-s'a spus și adică: după-ce teribilul solgăbirău Boksán Szevér cu patos se bate pe piept că ce mare patriot e adică dînsu, Boksán Szevér și pentru «hazafisăg» e persecutat de Ciorogar, avocatul d-lui Ciorogar îl cetește în fața judecătoriei un număr din «Controlul» în care adică dînsul Boksán Szevér cu iscălitura sa se bate pe piept, că ce mare Român este el și toată familia lui, ear Ciorogareștii sunt maghiaroni, căci vezi Doamne, amicul lui Ciorogariu, dl secretar consistorial Vasile Goldiș, a scris în ungurește o odă — ca student gimnazist și membru a societății de lectură dela gimnaziul din Arad.

Tablou! În «Controlul» nu încap de cătră el să fi Român, ear înaintea judecătoriei nu încap să fi patriot.

La pertractarea de ieri s'a ridicat nițel perdeaua de pe acest patriotism bengalic. Unii domni cari au fost prezenți la ziua de ieri se vor fi luminat asupra patriotismului Bogsănian.

Altfel domnul Bogsán Szevér a mai scris și alta scrisoare vătămătoare despre dl Ciorogariu și procesul aceleia încă e în curs.

În scurtă vreme se va finaliza și acela, și atunci vom servi cu ceva mai interesant, atât de interesant, încât cu pertractarea și motivele sentinței aceleia se vor ocupa cercurile competente juridice și legislative.

Și după-ce va fi încheiat dosarul ordinii legale, va mai urma ceva pentru dînsul Boksán Szevér, și adică chestiunea de cavalerm de care a făcut un us nepermis în ordinea socială și se va clarifica și corectitatea socială.

Apel către publicul Român.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la anul 1897 în Mediaș, a hotărât înființarea unui Muzeu istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania, și publicul român apăsându-se după merit însemnătatea acestei instituțiuni, a întâmpinat inițiativa Asociațiunii cu cea mai mare însuflețire.

Toate păturile societății românești au arătat pătrunse de convingerea, că prin înființarea așezământului proiectat de Asociațiune, generațiunea de astăzi își împlinește o sfântă datorie față cu acele figuri mărețe, căror avem de la mulțumim renașterea elementului nostru, și că s'ar face vinovată de fața posterității, dacă nu i-ar transmite neștirbită moștenirea națională ce a găsit.

Acestet convingeri și însuflețiri ale poporului nostru pentru idealurile sale naționale, este a se mulțumi, că Asociațiunea deja astăzi, abia după 5—6 ani dela memorabila hotărâre din Mediaș, s'a și putut apuca de realizarea Muzeului nostru național.

Prin contribuiriile fondatorilor și altor donatori, prin loteria arangiată în acest scop, și în deosebi prin splendoarea donațiune de 24.000 coroane, cu care ilustrii bărbați Dl. Alexandru Mocsonyi, presidentul Asociațiunii, și Dl. Zeno Mocsonyi de Foen, au inaugurat o nouă serie de contribuiri, fondul Muzeului a crescut la respectabila sumă de aproape 100,000 cor., și astfel Asociațiunea — după ce s'a îngrijit cu toată precauțiunea de un plan cât se poate mai corespunzător, și a putut începe ridicarea falnicului palat, care va avea să adăpostească din trecutului, produsele muncii și momentele caracteristice ale vieții naționale a poporului român din țeară, și are speranța că îl va putea preda destinațiunii sale încă în decursul anului 1904.

De oare-ce însă această Casă națională, acest falnic monument cultural trebuie creat — deși cu toată modestia ce caracterizează elementul nostru, dar totuși în condițiuni demne și importante unui popor de 3 milioane și corespunzătoare scopului urmarit, — fondurile adunate până astăzi nu acoper încă toate spesele zilei, și afară de aceea instalațiunile

interne ale așezământului proiectat încă vor reclama sume considerabile.

Din această cauză Comitetul central al Asociațiunii se vede îndemnat, a adresa un nou și calduros apel către publicul român, invitând pe toți câți se interesează de progresul cultural al poporului nostru, ca prin marimioase contribuiri la fondul Casei naționale, să pună Asociațiunea în posibilitate de a termina acest important așezământ național în timp apropiat și în condițiuni pe deplin multămitoare.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu, la 29 Octombrie 1903.

Ioșif St. Șuluțu. Dr. Cornel Diaconovich.

Curs de muzică pentru dirigenții de coruri.

Dl I. Vidu din Lugoj, cu începere dela 15 Decembrie 1903 st. v. până la 1 Februarie 1904 v. va ține un curs pentru dirigenții de coruri. Acei cari voiesc ca să urmeze la acest curs:

1. Au ca să se anunțe dlul Vidu cel mult până în 10 Dec. a. c. st. v.
2. De odată cu anunțarea au ca să alătore și tacsă de instruire, carea e de 30 cor. (treizeci coroane pe întregul periodul).
3. Afară de orele din teorie, sunt de obligați a asista la probele de seara ale Reuniunii române de muzică din loc; — ear cu ocaziunea sărbătorilor de Crăciun, de Anul nou și Bobotează, — când funcționează corul complet al Reuniunii, — dintre cercetătorii cursului nici unul n'are permisie a lipsi dela serviciile divine.
4. Pentru informațiuni mai detaliate a se adresa dlul I. Vidu. Învețător în Lugoj.

Pentru poporul român.

Educația poporului să fie idola principală a unui naționalist
Hökkel.

I.

Dela o vreme încoace observăm cu plăcere, că mai mulți tineri de mare valoare se dedică luminării poporului. Și să nu uităm, că acești entusiaști sunt de regulă forțele cele mai puternice ale românismului. Am scris deja despre „Universitatea Populară“, ca de factorul cel mai potrivit

pentru educarea poporului. — Și cu îndestulare ved, că ideea aceasta, a fost pârținită cu însullețire de iubiiți mei confratini în luptă, de entusiaștii aceștia devotați.

Și fiind-că primul pas este făcut, acum pretindem ca să se înceapă în tot locul educațiunea corectă a poporului.

Destul a fost letargia cultura'ă în care am zăcut. Până când cu nepăsarea?.. O mișcare radicală ar ajuta mult culturii românești. Se pot convinge domni' mari, al căror ideal este: traiul în liniște, viața fără de datorință națională ear — că tinerii sunt gata de-a face tot ce este pentru binele românismului. Iată o armă: „Universitatea Populară“! Singură una, și poate învinge în toate luptele.

Dacă resfoim statistica, vom observa cu întristare, că poporul nostru este în mare parte analfabet. De ce?

Nu sunt destule școale? Nu sunt instituțiuni culturale de ajuns? Putem răspunde cu inimă curată că — nu!

Cine nu-mi crede, poștească, viziteze comitatele: Ugocea, Maramureș, Sălăgiu etc. și nu se va îndoi că am spus adeverul.

Aici apoi să simțeste lipsa unei instituțiuni educatoarea.

Mergem mai departe. Poporul este înclinat spre beție și spre tot felul de idei rătăcite. Și aceasta o recunosc toți, cari cunosc poporul.

Mă rog, de un timp încoace ziarele noastre își deschid rubrici, pentru descrierea mișcărilor socialiste. Aceasta până acum n'a fost!

Căci așa zicând, nainte cu șapte ani abia cunoșteam însăși ideea.

Și cum de s'a întâmplat, că azi mai tot poporul este infectat de aceste stricăciuni morale? Cum?

Răspundă acei domni, al căror ideal l-am amintit mai sus. Da! Dacă se pot face imputări, atunci aceștia sunt vinovații. Poporul a fost lăsat pradă Ovreilor. Acum iată sămânța a încolțit și cu ajutorul jidovilor se va face și un arbore mare nu peste mult! N'a fost un amic, un spriginitor al iubitului popor, ear acum toți își bat pieptul, că scopul lor a fost totdeauna „apărarea poporului“ etc.

Universitatea Populară — cred — că ar umplea un gol mult simțit. Factorii de lipsă sunt tinerii!

În părțile Clujului s'a început lupta. Modestă — ce e drept — dar sănătoasă! Și se va continua grație entusiasmului.

Am avut o satisfacție deplină, văzând, că poporul nu respinge, ci ascultă povăturile! Până acuma asta ne-a fost greutatea cea mai mare: Instrăinarea poporului de învățați!

Dar văzând frumosul succes ce îl ajunge o ceată entusiasmata de tineri în privința educării poporului, acum suntem deplin convinși, că munca noastră va avea rezultat.

Să se înființeze Universitate Populară în toate părțile, învingând ori și ce greutăți. — Datorința noastră față de popor aceasta este!

Universitatea populară s'a început activitatea sa în Măciș, unde studentul I. U. Soricu — cunoscutu scriitor tiner — a vorbit țărani or despre însemnătatea învățaturii arătând câte rele poate să sufere omul care nu știe carte. — S'a continuat apoi în Feleac — vecinul sat de trist renume — unde a disertat zelosul și simpativul V. Munteanu student în drept, vorbind contra „alcoohismului“.

Următoarea prelegere se va ține în Apahida. Nu ne îndoiim că autoritățile ne vor sta în ajutor, ca să combatem viciile, ce încep a prinde rădăcini în popor.

Înainte deci! Cluj.

Alegere de medic în cercul Bradului.

Brad, Nov. 1903.

La 25 Noembrie c. s'a făcut alegerea de medic în cercul Bradului cu sediul Brad.

Fie-mi permis a descrie aceasta alegere!

N'aș descrie-o, dacă n'ar însemna câte-va clipe de însuflețire națională în viața socială a zărândenilor și dacă nu m'aș teme, că tăcerea pestelui față de tot ce se petrece în clasicul Zarand de odinioară, frații depărtați vor privi-o de somn de moarte, ce apasă prea mult asupra noastră.

Cercul sanitar Brad îl formează comunele: Brad, Valea-Brad Vaca, Terețel, Crisicior, Zdrapți, Mihalenț, Potrugani, Blășeni, Buceș, După-peatră și Sturșu. Se întinde pe teritoriul drept al Crișului-Alb dela muchea, unde culmea munților metalici transilvăneni se 'ntâlneșc cu cei al Bihariei și Drocea-Highiș până sus la Vulcan, Găina și Dealul-Mugurului. Unele dintre comunele aparținătoare ca: Brad, Crisicior, Blășeni, După-peatră sunt mai însemnate, ca multe comune mari de pe Alföld, atât în privința teritorială, cât și în cea numerică și a comorilor ascunse în munții lor și numai administrației, căreia puțin îi pasă de interesele vitale ale românului, este a se mulțumi, că comune, cari ar trebui să aibă înșile toți factorii necesari pentru prosperare, trebuie să alerge zile întregi până ajung la medic, pretură ori judecătoria cercuală. Peste 20.000 români neași locuiesc acest teritor, a căror viață și salute e scumpă pentru neamul nostru.

Medic cercual al acestei regiuni românești ce încă dela 1871, când Zarandul se poreclise „România mică“ și în fruntea sa se atătu fericiții Dr. Hodoș, Frâncu etc. până la 1903, a fost Dr. Ioan Rusu. Dar la 2 Aprile acest stâlp al societății noastre și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, lăsând prin testament — pregătit prin notarul public regesc în limba română — întreagă averea sa de peste 50.000 cor. pentru gimnaziul public român gr-or. din Brad și Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român, arătându-ne și prin aceasta, că cultura națională e sanctuarul, pentru a cărui înflorire și mărire trebuie să jertfească tot românul adevărat.

Poesii populare.

— Culesse de Mihail Eminescu. —

Pasere din Tîligrad
Du-te la mândra la gard
Și tu mândri așa-i spune
Să nu-și strice ochi-a plînge
Că eu la ea oț ajunge
Când o face rugul pere
Și răchita vișinele
Și ruguțul pere moi
Atunci om fi amîndoi.

Frunză verde de sulcină
Am rămas de tot străină
Voinicii s'o depărtat
Bărbatul mi-am îngropat
Ibovnicul m'o lăsat.
Zac cu fața la parete
Cu gura arsă de sete.
N'are cine să mă-adape
Să-mi pute mîna pe cap
Să mă 'ntrebe de ce zac
Că nu zac de nici un rău
Zac numai de dorul tău.

Cântă puil cucului
Pe poalele nucului
S'asa cântă de frumos
De pică frunza pe jos.
Mai în jos la rădăcină
Cântă cuca cea bătrână
S'asa cântă de cu foc.
De stau apele pe loc.

Cântă cuculețule
Toate diminețile

Să-mi câștig paralele
Să le beau cu mîndrele.

Cucul cântă, mierla zice
Nu-ți bea bani' mîi voinice
Că bani' ți-or trebui
La vară când or cosi
Iarbă, otavă cu rouă
Și se rupe coasa 'n două
Și ți-i lua alta nouă;
Și-i cosi în fin cu flori.
Și le-i da la căpriori.

Cucule, cucule
Vara vii, vara te duc
Mă mir iarna ce manânci.
— De-aș mânca iarna pămînt
Tot viu vara ca să cânt,
De-aș mânca frunză de fag
De-aș bea apă din sfîrlag
Tot cânt codrului cu drag.

Cântă cucul dintre brazii
Albă-i puica la obraz
Cântă cucul în desîș
Puica mea-i cu ochii 'nchiși.
Cântă cucul pe o cracă
Ca de nuntă mi-o îmbracă
Cântă cucu 'n virf de nuc
Pe mândra la groap'o duc.

Spune-mi spune puil de cuc
Pe ce cale să apuc.
Pe cale pe sub pădure
Nu ne trebuie și țidule
La țidule-i îmbulzeală

Și la țidule ne 'ntreabă
De-un cal sur și-o iapă neagră
Cal sur n'am văz de când sint
Iapă neagră nici decăt.

Cucule de pe pădure
Dute la maica de-I spune
C'unde m'a dat nu mi-i bine
Patul mi-e de mărăcine
Și cuptorul de ciuline.
Și m'aș duce, zău m'aș duce
Da zău mi-i calea în cruce
Și nici n'o s'o pot străbate
De străinătate.
De copacii cei căzuți
De voinicii slăbuți
Și de tufele stufoase
De fete frumoase.

Leliță dela pripor
Ce-mi trimiți atăta dor
Trimite-mi mai puținel
Dar vin' dumneata cu el.

Bădișor depărțitor
Ce-mi trimiți atăta dor,
Pe părău și pe isvor,
Pe gurile tuturor?
Trimite-mi mai puținel
Dar vin' Dumneata cu el.

Vai bădiță dor ți-o fi
N'am prin cine tănui,
Doar pe lună
Voie bună
Și pe stele

Multă jele
Și pe vînt
Câte-un cuvînt!

Câte flori pe Turda 'n dus
Toate cu nana le-am pus
Câte-am pus până la amează-zî
Alea toate prîneră-se
Câte d'amează în sară.
Alea toate se uscară.

Merșei sara pe uliță
Întâlni pe Nana 'n vrășniță
Sara bună nu-i dădui
Mai mare amar făcu.

Cine n'are dor pe vale
Nu ști luna când răsare
Și noaptea cău-i de mare;
Cine n'are dor pe luncă
Nu ști luna când se culcă
Și noaptea cău-i de lungă.

Mă duseși și eu la moară
Și 'ntâlni o fetișoară
Du costița gălbioară
Cu mijloc de trestioară
Rupe-i doamne, costița,
Cum mi-a rupt ea inima.
Din Murăș până la tău
Ard două lumini de său
Și n'are cine le stinge
Fără mândra mea când plînge.

Postul fusese deci ocupat de un bărbat vrednic, muncitor neobosit și însetat de a-și vedea neamul românesc înaintând, și dorința obștească era, și trebuia să fie ca și în viitor să fie așa; deoarece ce numai românul simte sinceră bucurie și durere de neamul său.

Se aflau însă și oamenii îngrijiți, că între împrejurări de obștească prigonire, când toți străinii și veneticii s'au conjurat contra noastră, fiindcă ținem la comorile strămoșești — limbă, lege și obiceiuri; — ear noi ne aflăm nu tocmai solidari, din contră ureș și pisme! — strămoșești slăbiciuni naționale! — chiar deși se va afla concurrent demn de încrederea publică și din sângele nostru: totuși Iris îl va împedea să poată ajunge în viața candidații.

Dar minutul aduce ce nu aduce anul. Doritorii de a ocupa postul devenit vacant s'au arătat doi români: Dr. Tiberiu Tisu, medic stabilit deja în Brad, încă din Maiu a. c. și substituitul repositului Rusu, de câte-va săptămâni și Dr. Tilea, medic practic în Viena.

Ambii și-au făcut reverințele la factorii decizători și ambilor s'a promis, că vor fi candidați. Ambii au cerut spriginii și dela reprezentanții alegători, cercetând reprezentanții pe la vetrele lor. Dar poporul zarandean — sincer în felul poporului — și-a descoperit dragostea de a avea medic pe Dr. T. Tisu, căci e zarandean, născut în Cebea și și-a făcut începutul educației sale în institutul gimnazial din Brad, zidit de obștea zarandeană pentru luminarea și înaintarea sa. Mai avea și speranța, că vor afla în el un medic brav și se simțeau moralicește îndatorati a sprigini pe un tânăr, care s'a ridicat din sinul lor, din țeran, la rangul de Dr. numai cu spriginul unei mame veduve și unul frate depărtat.

Dr. Tilea, încântat de un popor, care își iubește pe fiii săi, a aflat cu cale a autorita pe amicii săi de principiu, că dacă reușita nu-i va fi sigură, nici să nu-i înainteze petiția, ca nu cumva să deștepte zarvă între frați.

Așa s'a și urmat.

Astfel Dr. T. Tisu a rămas singurul competent.

Protopretorul Krasznay Olivér l-a candidat; ear reprezentanții l-au aclamat cu însuflețire de medic al cercului Brad.

E de relevat, că deși a fost vorba numai de alegerea unui medic cercual, totuși s'au prezentat peste 300 alegători, chiar și din depărtări de peste 40 Km. Și toți s'arbitorește îmbrăcați și caii impanați cu frunză verde. Într-o alegătorie era protopretorul Zarandului Vasile Damian, profesorul dela gimnaziu și fie-care preot, afară de doi — în fruntea reprezentanților din comuna sa. De față erau toți notarii, vice-notarii și primarii din 4 notariate, fără deosebire de națiune și confesiune. Am înțeles că abia au fost 2—3 comune, din care au lipsit cu cele sanitare; ori familiari. S'au aflat și astfel de comune ca Crisciorul, care deși e locuită de felurite naționalități și confesii, totuși s'au înțeles frățeste și conform hotărârii luate, toți s'au prezentat la alegere și au rămas solidari

pentru Dr. Tisu, de ar fi fost ori-căți candidații. S'au aflat și astfel de oameni vrednici, cari înșiși au angajat, pe speșele lor proprii trăsuri pentru reprezentanți, numai să fie tot la postul lor.

Moment înălțător e acesta mai ales când să știe, că reprezentații români au fost însuflețiti de cauza Dr-ului Tisu cu deosebire fiindcă el este un elev al gimnaziului din Brad — scump odor al neamului nostru — și prin aceasta au dorit să asigureze pe părintii, cari jertesc pentru educațiunea fiilor lor, că de câte ori aceștia vor fi înarmați cu armele științei și pregătiți conform legii — totdeauna vor fi spriginiți de poporul român.

Protopretorul a accentuat de repetate ori în decursul convenirei ținute după alegere, în fața reprezentanților, că se simte fericit, că prin alegerea unui medic brav a putut cauza bucurie poporului pentru a cărui salute e dator a lucra, și a promis că totdeauna, când se va alege vre-un ofician în cercul său, va considera pe cel mai demn, mai muncitor și mai devotat poporului, fără a face chestie de naționalitate.

Protopretorul a fost călduros aclamat din partea publicului român și asigurat de încrederea și stima generală, cătă vreme steaua lui conducătoare va fi iubirea de dreptate. Asemenea a fost aclamat și protopretorul Valer Candrea.

Finea convenirei a fost mișcătoare. A sosit mama și mătușa alesului doctor — 2 țerance din Tebea — Ne-am grupat cu toții în jurul lor și am format un tablou, în care fotografial din Brad a eternizat în chip artistic clipele de veselie și însuflețire s'arbitorească.

Rămâne acum ca doctorul de bună speranță să se dovedească demn de însuflețirea generală a zaradenilor și prin activitatea sa de o parte să contribuie la promovarea salutii publice, ear de alta parte să deștepte dorul de știință și învățatură în toți frații români din frumosul Zarand.

Fii vrednici ridicați din sinul poporului nostru, iubitori de școală și biserică, cultura și literatura română, vor însufleți neamul românesc să jertfească cu dragă inimă pentru școală și biserică, cultură și literatură română, cari asigură viața națiunii române.

D. P. Avel.

Zile de jale în Mercina.

Cu inima plină de durere vedem în ținuturile noastre, cum oamenii luminați se sting și pier, unul după altul.

În 24 l. c. dimineața în zori de zi, duios sunau clopotele, ear sunetele vibratoare duse de aripa vântului, străbăteau până în satele vecine, vestind moartea unui bărbat iubit, moartea bravului notar Petru Mioc din comuna Mercina.

E cu puțință? Se poate oare? întrebau surprinși dureros toți aceia, cari îl cunoscuseră vre-odată; ear

alții alergau să se convingă despre tristul adevăr. Ne întristăm când moare un bărbat lăsând după sine o viață plină de activitate, dar mai rău ne doare când gheșosul vânt al morții stinge viața aceluia, de care am legat atâtea speranțe.

Moare subit lovit de apoplexie în etatea de 53 ani.

A fost un om de model, datorințele de cetățean le-a împlinit tot de-una cu cea mai mare exactitate; ca oficiane a făcut mult bine poporului îmbunătățindu-i soarta, a făcut ordine în sat, în toate a fost drept, excepțiuni nu a făcut cu nime, prin severitatea lui nu s'a cruțat nici pe sine însuși, și rar se va mai găsi așa notar conșcințios. A fost în toată puterea cuvintului român cu care ne putem fâli; a dat mult pentru scopuri culturale, chiar cu 2 zile înaintea morții subscrise 10 fl. pentru «Masa studenților s'araci din Brașov.» Viața și-a dedicat-o pentru creșterea nepoților de frate Valeria și Romul rămași orfani încă de mic; mamei cărora el promise că le va fi un al doilea părinte iubitor, ușurând astfel moartea muribundei.

Ospitalitatea lui va rămânea proverbială, cine a fost în casa lui cred că numai cu pietate și iubire își va alege aminte de el. Și la gândul că nu mai există, trebuie să ne coborâm din sfera lumii ideale, la cruda realitate.

Pe un catafalc împodobit cu flori, între luminări arzânde, își doarme somnul vecinicii P. Mioc cel respectat de toți cari l-au cunoscut.

Immormântarea s'a făcut Joi la 10 ore a. m. Deși timpul era ploios, inteligența sosea din toate părțile, ear poporenii alergau cu toți la casa mortuară să-și ia încă odată adio dela acela care le-a făcut așa mult bine, și astfel să-și manifeste dragostea și recunoștința însoțindu-l spre lăcașul de unde nu se mai întoarce.

Ceremoniile funebrele le-a ținut dl protopop A. Popovici (Oravița) asistat de preoții următori: N. Mioc (Varadia) I. Tămășel, N. Balmez, (Vran) Panciovan sen., C. Panciovan, (Iertof) Popoviciu, (din loc) Măran, șcl. apoi învățători Poienariu, Orza.

Între sunetele șgomotoase a clopotelor și cântările puternice și jalnice ale corului gr.-or din Varadia și două din loc, convoiul se puse în mișcare spre biserică. După cosciugul încărcat

de coroane — dintre care remarcăm una dela jalnica familie ear alta de flori naturale, garoafe și în semn de stimă dela notarii cercului Jam — pășia mama încercată în suferință, desperată, care nici la bētrânețele ei nu fusese scutită de aceasta lovitură sfâșitoare; apoi nepoții Valeria și Romul copleșiți de durere pentru bunul protector; fratele decedatului, Vidu cu soția Maria și Nița, sora Ana, rudeniile, cunoscuții, dl protopretore Corcan cu soția, inteligența din Oravița, Varadia, Vran, Iertof, Vrăniș, Berliște, Ciuchici, Ildia, Jam, Răcașdia, Ciclova al căror nume ar lua prea mult loc.

În biserică a ținut dl protopop Popoviciu o vorbire sublimă, înălțătoare care ar fi făcut cinste ori-cărui orator; care a și stors lacrimi din ochii celor prezenți, de care își pare rău că nu o pot da în întregime. Am plecat apoi spre cimiteriu. Încă câte-va minute și pământul își va lua îndărăpt ce a fost a lui. «Amară e moartea!» a zis înțeleptul Sirah, dar eu cred că îi mai amară suferința pentru cei rămași îndărăpt.

Ceremoniile se gătaseră, țeranii închideau cripta ear corurile intonau jalnic «În veci pomenirea lui!» care cântare dusă de valurile aerului se resfrânge în cercuri tot mai largi până în dealurile Văradiei unde nu se mai auzia decât un ecou lin.

Într-aceea timpul se limpezișe, soarele își furișă o palidă rază — ca îndată ear să o ascundă — pe un mormânt proaspăt, pe când noi cu inimile întristate ne despășiam zicând: «Dumnezeu să-l erte!»

Livioara din Bănat.

O nevastă românească.

Bătrînul B. Petriceicu-Hasdeu publică un nou volum: «O nevastă românească, în traiul pămîntesc și în viața după moarte», — o carte care amintirea soției sale Julia B. P. Hasdeu.

Ca să-și poată face idee cititorul cu câtă durere a fost scris acest volum și cât îl costă pe ilustrul bătrîn, reproducem epigraful pus în fruntea cărții:

De-atunel o duc ea și înaintea
Privise ce unil drog,
Ascult ce alții spun,
Urăse pe cel crezuți cu minte
Și nu pot se'nteleg
Cum n'am ajuns nebun!

Iată prima pagină a acestei lucrări:
Ar fi nedrept și chiar puțin serios de a dojeni pe cutare sau pe cutare dintre Români că și au luat o nevastă străină. Iubirea

Amintiri din tinereță.

Nici până atunci, nici de atunci încoace nu au fost atâția studenți în Lipova, ca în cei doi decenii din urmă ai veacului trecut. Erau studenți de toate branșele, așa că aproape toate carierele erau reprezentate. Și era prietenia sinceră între noi, umblam la olaltă și petreceam împreună. Centrul de convenire era casina. Aici petreceam vremea cea mai mare a feriilor de vară, aici visam visurile nevinovate ale tinereții, căci eram mulți de aceia, cari acasă vedeam sărăcia cu ochii, deci aici ușor ne-am fi văzut răsturnate toate planurile și visurile noastre de aur. Casina ne vedea bucuroși între membrii ei și toată petrecerea din aceia consta, că cetiam jurnale și jucam șac. Pe vremea aceia badea Cojoc era cel mai mare șachist. Octavian îl apropiă încât-va, dar totuși nu să putea măsura cu el. Probam de multe ori să ne punem toți la olaltă contra marelui șachist, îl confundam cu discursuri, trăgeam trăsuri rele îndărăpt, îi aprindeam fumeica — așa — și numia luleua — deși nu era lipsă, dar toate în zădar, a fine noi perdeam, ear badea Cojoc

la amiază mergea vesel acasă, că earăș a bătut în șac tinerimea Lipovii.

Musical nu mai Silviu era între noi. Cu toate acestea așa bine știam cânta romanțele și în general piesele mai noue musicale, încât în tot momentul puteam debuta pe scenă și eram siguri, că la emulație, după corul din Chisetu, noi am fi căpătat premiul al doilea. Fiecare aducea dela studii câte o cântare nouă și fiindcă umblam la școală în multe părți ale țării, nu era pe atunci piesă musicală, carea noi să nu o fi cunoscut. Probele de cântări le țineam de obicei la mine, de oare-ce eu aveam odaia separată, afară de aceia avem și colofon pentru arc. Fiertată mama în tot anul să îngrija ca pe feriile de vară să am câte-va litre de vin, căci veneam slăbit dela carte, ne luptam și cu studiul și cu sărăcia. Cu vinul acesta rezervat pentru întărire închinam în onoarea lui Bacchus, de câte ori arcul avea lipsă de colofon.

Peste zi ne mergea dar bine. Cu atât mai rău era de noi seara, când muzica cânta afară pe terasă, la cele două ospătării, de pe malul Murășului. În aceste momente uitam de toate farmecele feriilor de vară și bucuroși

am fi dat o săptămână de ferii pentru o seară de vară, nu mai ca și noi să ascultăm muzica la masă, lângă un pahar de bere. Ne genam de lume, de oare-ce și alții să plimbau seara pe malul Murășului, dar după câteva ture să așezau la masă, noi însă din lipsa paralelor nu cunoșteam plăcerea de a asculta muzica la masă și când clopotul dela biserică suna seara de zece, o luam corporativ spre casă, asigurându-ne că nu va fi asta tot așa până 'l lumea.

Și ne plăcea nu numai muzica, dar și dansul. Eu în șurile din Blaj am început a face primele salturi de dans. Așa era pe atunci uzul în Blaj, că fiecare clasă își aduna bani pentru joc, apoi luam o șură în arândă și un student, care să pricepea la dans. Dar pe când începusem a fi în curat cu regulile jocurilor, magistrul nostru de dans ne părăsise, de oare-ce a venit vremea să se prepare pentru examenul de maturitate. Nici ceialții prieteni, cari studiau prin alte orașe, nu știau să-și deie seamă, cum au învățat jocurile. Ne-am trezit cu dansul ca păsarea cu cântarea.

Și după-ce deja trecuam cei mai

mulți peste examenul de maturitate și ne înscrierăm la diferitele facultăți, ne hotărîrăm să augmentăm programul petrecerilor din ferii. Fiindcă cu timpul fiecare din noi să perfecționase bine în dans, ne înțeleserăm să arangiam baluri, unde să vină întreaga provincie a Lipovei. Și în scurtă vreme la așa nivel au ajuns petrecerile din Lipova, încât între balurile din provincie erau primele petreceri. În Pâncota încă să arangiau pe timpul acela petreceri frumoase, dar totuși nu erau cercetate de lume așa mare. Ale noastre baluri nu erau tocmai așa splendide și poate că nu aveam oaspeți din șapte comitate, ca cele din Arad, dar erau cu atât mai plăcute, pentru-că la petrecerile noastre ori-ce coconiță mai modestă s'a putut presenta. Lucsul era esclus și pe dame le rugam să se prezinte în costume de stradă. Ceea-ce atrăgea lumea așa de tare la balurile din Lipova era împregiurarea, că aveam cu noi pe teologii din Arad, deci ori-ce coconiță venea bucuroși la noi, de oare-ce dansatori aveam în abundență. Doamna protăniță era patroana permanentă a petrecerilor. Domniile sale îi predam venitul curat al petrecerilor, de oare-ce ba-

mai mult. Ar trebui să înțeleagă oicine că bucatele stricate cuprind otrăvuri și deci că nu e vorba numai să le ascundem gustul cel rău și să înșelăm mirosul. — de oare-ce otrăvurile lucrează și aduc boala, dacă nu și moarte.

Tocmai pe vremurile călduroase se înmulțește numărul întâmplărilor de otrăvire prin carne, lapte, brânză și pește stricat.

Se poate întâmpla să fie laptele sau carnea dela vite bolnave și deci să fie otrăvite, chiar când le cumpărăm proaspete; dar cele mai dese ori se întâmplă altfel: se strică ținându-le noi rău sau prea mult timp.

Căldura grăbește lucrarea bacteriilor putrezirei, prin putrezire se dezvoltă otrăviri și acestea, înădă ce sunt în cătime mai mare, ne otrăvesc.

Dintr'o bucată de carne de morun, de 100 de grame, stricata s'au putut scoate trei miligrame de ptomatropin. Puțin, dar în stare a omorî doi oameni, nu unul!

Una dintre otrăvirile cele mai răspândite, în deosebi în Germania, patria autorului nostru, e otrăvirea cu cârnați. E în legătură cu felul cum să fac cârnații și de aceea legată de localități. Mai des se întâmplă în acelea unde au obicei de atârna cârnații la afumat nu sus în coș la fum rece, ci jos, căldura face de se formează o pătură uscată în jurul cârnațului și astfel oprește materiile antiseptice din fum de-a pătrunde până în mijlocul cărnii, de-aceia bacteriile din acea parte nefiind omorite, se face putrezirea și prin urmare se fabrică otrăvuri. Mai e pe alocurea obiceiul rău de-a păstra cârnați nu spânzurați la aer, ci în lăzi. Dese otrăviri pricinuesc cârnații de sânge și în deosebi caltaboșurile, cari sunt prea mari ca să poată pătrunde fumul în ele și de altfel și cu pielea foarte groasă.

Semnele otrăvirii se arată cam târziu la 12-24 de ceasuri după-ce mâncăm. Iată-le: răgăituri, vărsături, arsură în gâtlee, diaree vărsată cu în-cuere, tăcuturi prin pântec: apoi tot o dată durere de cap, văjuituri în urechi, amețală, halucinații la auz și turburări la vîz. Mor 40% din cei ce se îmbolnăvesc. Firește că boala e cu atâta mai primejdioasă cu cât a mâncat cine-va mai mare cătime. Rar se întâmplă moartea răpede, ci peste 4 sau 8 zile; de-aseenea și însănătoșarea se face încet.

Tot așa se întâmplă dacă mâncăm alte feluri de carne stricata sau pește. Unit mâncăm într'adins carne împuțată, de pildă vînat pe care-l lasă de se frăgezeste, unii lasă la frăgeziți și muschii de vacă sau de porc! Despre fasani se scrie că-ți spânzurați de gât până cad jos, adică până le putrezește gâtul! Se poate întâmpla să nu se facă otrăvuri în asemenea cărnuri, dar se poate și să se facă, și în adevăr se cunosc și casuri destule de otrăviri de acestea.

Multe îmbolnăviri vin dela rămășiți de bucate, cari se strică. Unele boli, unele cataruri de stomach sau de mațe, se datoresc tocmai mîncării unor bucăți de carne rămase din altă zi. Se poate întâmpla să se îmbolnăvească și numai cine-va din familie, cel care a mâncat tocmai bucată rămasă.

Se observă dese-ori și otrăviri prin brânză prea veche sau stricata. Două până la patru ceasuri după ce-am mâncat brânza ne apucă vărsături, diaree albicioasă și durere la stomach. Obrazul e galben, pulsul slab și omul toropit. Rare-ori se întâmplă chiar moarte. Și aci otrava o fac niște bacterii. Poate sunt mai multe otrăvuri, una e, bună seamă, tyrotoxina.

Tot din această pricină pot fi v-

temătoare și alte lapțării sau preparate din lapte. Tyrotoxina se poate afla în smântâna stricata, în înghețată de smântâna sau de lapte, în casuri când nu se pot dovedi otrăvuri minerale.

Une-ori s'au observat otrăviri numeroase din pricina brânzei, de pildă odată în Pennsylvania s'au îmbolnăvit 50 de inși; ear în Michigan, în alt cas, 200!

Foarte ușor se strică pescele și casurile de otrăvire cu pește nu sunt rari. De aceea pe timpuri calde ar trebui să se gătească peștele numai cât trebuie pentru masă, păstrarea de pe o zi pe alta, chiar în dulapul cu gheață, nu e bună. Tot așa e cu peștii din conserve, trebuie mâncat tot din cutia ce deschidem; lasând pe a doua zi, se poate întâmpla otrăvire. Tot așa e cu raci și cu astacoșii sau crevetele.

Ciupercile se strică și ele ușor și adese-ori se otrăvesc oamenii cu ciuperci stricate, închipuindu-și că au fost printre ciupercile întrebuintate și de cele otrăvitoare, când în adevăr au putut fi bune toate, de felul lor, dar stricate.

Și mîncările de natură vegetală pot să se strice, dar mai greu de cât cele de natură animală; am dat chiar acum exemplu ciupercile.

Foarte multe otrăviri, cari se pun pe seama vaselor de aramă, se datoresc în adevăr unor rămășiți de mîncare putrezite; căci, deși sărurile de aramă sunt otrăvitoare, dar sunt în cătimi prea mici în mîncări pentru a pricinui boli așa de grele sau moarte.

La cas de otrăviri prin bucate stricate, trebuie neapărat chemat doctorul; dar mai bine e să ne păzim să nu ne îmbolnăvim de loc.

Gospodinele ar trebui să cumpere numai marfă proaspătă și numai cât le trebuie pe o zi. Să nu cumpere pe mai multe zile lucruri de hrană, cari se strică lesne și în deosebi nu cărnuri. E bine să se micșoreze consumarea cărnii în anotimpuri calde.

Sunt popoare din țările calde, cari au frică religioasă de rămășițele de mîncare. Cred că se poate face cu dinsele vrăji primejdioase pentru cel ce le lasă; de-aceia le aruncă în mare sau le îngroapă.

Se vede că nenorocirile întâmplăte-le-a arătat primejdia, fără a le arăta și cauza adevărată.

Felurimî.

Un om transparent. Miercurea trecută a fost îngropat în cimitirul din Teplitz o ființă fenomenală; omul transparent.

Acest nenorocit, cu tocul diform, un adevărat schelet acoperit pe piele, era într'adevăr transparent, în așa chip că prin piciorul lui se puteau vedea ceasurile la un ceasornic.

El era expus într'o baracă. De mai multe ori Universitatea din Lipsa și din Berlin au voit să facă studii asupra lui, dar impresarul, care câștiga mulți bani cu dînsul, n'a voit să-l cedeze.

După moartea lui, produsă de un cancer la stomac, Universitatea din Lipsa a căpătat radavrul lui.

Femei viteze. — În răsboiul bulgarilor răsvrățiți contra turcilor pentru a elibera Macedonia de sub ei, cei mai mari viteji sunt Zoica și Marco Ivanov. Sunt frațele și sora. Despre voinicia lor se vorbește ca despre fete frumoși din povești. Marco e de 25 ani și luptă deja în a șasea bandă de răsculați contra turcilor. Despre dînsul se povestește între altele următoarele: Odată a fost împușcat în umăr; căzînd la pămînt, s'a rugat de căpitanul său să-l împuște, ca nu cumva să ajungă pe mîna turcilor. Acesta i-a zis:

— Fiule, știu cât de mare e dragostea de neam în tine și nu mă lasă sufletul să te omor.

La dus deci într'un tufiș unde l'a acoperit bine ca să nu-l vadă nimeni. I-a spus apoi că decît să ajungă pe mîna turcilor mai bine să se împuște. În aceea zi jandarmii turci l'au aflat și l'au dus cu sine, de unde a fost dus apoi legat înaintea căimăcanului (jude militar). Căimăcanul i-a zis că de va spune unde sunt ceilalți răsculați, va scăpa. Marco a zis ca să-l de-a un rest-timp oare — în care să se mai întărească, apoi le va spune. Turcii îl adăpostiră bine. Marco se întărea, dar când a fost așa de tare încît s'a putut scula, s'a ridicat din pat, s'a tras la o fereastră, și-a spintecat legăturile apoi s'a spânzurat după ce a scris pe pereții sălei cu sângele său: „Bulgarul moare, dar nu se face vînzător“.

Sora sa Zeica a fost mai înainte învețitoare în Rudovit. Luptă în haine bărbătești și se distinge mai ales în aruncarea bombelor. Intră fără frică de moarte în rîndurile vrăjmașilor cîntînd cântece naționale. Nu de mult cu o bombă a ucis 30 soldați turci. Pîn'acum a luat parte în 18 lupte. Așa e de temută de turci, cari zic că nu prinde plumbul în ea, încît când o ved fug dinaintea ei.

Poliția transformată în bancă. — Într'o zi apără la comisariatul de poliție din suburbia Montmartre (Paris) un individ care spuse impiegatului că a găsit pe drum un cofăruș plin cu bijuterii, pe care el, ca om cinstit, se grăbea să le aducă la poliție.

Impiegatul îl lauda pentru onestitatea lui, și mulțumi și depuse cofărușul în casa de fier a secției. Trecură șase luni într'o dimineață veni la comisariat un domn, care declară că se numește Mauriciu Gaummier și că e proprietar.

— Am pierdut acum șase luni — spuse dînsul — un cofăruș cu pietre prețioase; poate că l'a găsit poliția.

Comisarul îi spuse să descrie acele bijuterii și după-ce Gaummier dovedi că el e proprietarul lor, i-le dădu.

Trecură alte câte-va luni și din nou veni la secție un individ aducînd mai multe bijuterii înfășurate într'un pachet și spunînd că le-a găsit pe stradă. După cinci luni Gaummier veni într'o sară la comisariat și ceru acele bijuterii.

Acest lucru se repetă și pentru a treia oară; dar atunci comisarul începu să bănuiască ceva.

Luînd la cercetări pe Gaummier, acesta declară că alesese acest mijloc practic și economic spre a încredința poliției bijuteriile sale pe când el lipsea din Paris.

— Astfel eram sigur că nu mi-le vor fura hoții — zise el — și economiseam plata depozitului la vre-o bancă.

De la ce depinde frumusețea femeilor? Cunoscutul medic german dr. Strate explică în scrierea sa „Frumusețea corpului feminin“ câte-va momente interesante cari au influență asupra frumuseții femeii lor. El zice: „Există multe femei cari sunt în deosebi privilegiate de la natură și cari în tot-d-a-una au aceiași coloare frumoasă a feței, iar altele cari au zilele lor bune și rele. Aceste din urmă sunt adesea ori naturi foarte delicate, a căror turburare a nervilor sau a circulației sîngelui se cunoaște imediat pe tenul lor.“

Abstrăgînd de la aceste cauze cari depind de constituțiune, mai sunt și alte fenomene externe cari pot influența culoarea tenului și aceste sunt efectele optice. Culoarea anturagiului — colorile deschise fape cine-va lat, iar cele închise subțire — contribuie firește la schimbarea tenului și a feței. Dintre toate luminile, aceea a lumînărilor de ceară este cea mai favorabilă pentru frumusețea femeilor.

Mulțumită publică.

La fondul „masa studenților“ dela gimnaziul public român gr. or. Brad au intrat următoarele dăruiri:

1. Dela „Casa de păstrare“ din Miercurea 25 cor.

2. Dela „Zlăgneana“ din Zlagna o cunună eternă pe mormintul fundatorului său Ilie Dumitrescu, notar, 5 cor.

3. Dela P. George Anca, candidat de adv. în Scărișoara, din colecta întreprinsă spre acest scop, 40 cor.

4. Dela I. Anghel, inv. pens. în Brad, 1 cor.

Marinimoșii dăruitori primească espresiunea profundei mulțămite!

Brad, 28 Noembrie 1903.

Comisiunea administrativă.

Consemnarea.

Sumelor contribuite de membrii comitetului central al Asociațiunii pentru Muzeul istoric și etnografic.

I. Membrii ordinari:

1. Iosif Sterca Șuluț, consilier de tribunal în penz. vice-president al Asociațiunii. 200 cor.

A mai dăruit 200 exemplare din partea VI-a. „Memoriul“ său, ce se vinde la Krafft în Sibiu cu 2.50 cor.

2. Parteniu Cosma, dir. exec. Sibiu, 200 cor.

3. Dr. Cornel Diaconovich, I. secret. Asoc. 100 cor.

4. Nicolau Ivan, asesor consistor. Sibiu, 50 cor.

5. Dr. Atanasiu Marienescu, jude de tablă în p. 50 cor.

6. Ioan Papiu, protopresbiter, Sibiu, 50 cor.

7. Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit, 100 cor.

8. Dr. Eusebiu R. Roșca, dir. semin., 100 cor.

9. Dr. Octavian Russu, avocat, 200 cor.

10. Nicolau Togan, protopop, 40 cor.

II. Membrii suplenți:

11. Dr. Ilie Beu medic, 100 cor.

12. Dr. Vasile Bologa, dir. școl., 50 cor.

13. Arseniu Bunea, secret. comit. granit., 30 cor.

14. Dr. E. Miron Cristea, asesor consistor., 50 cor.

15. Dr. Liviu Leményi, avocat Sibiu, 50 cor.

Sibiu, în 30 Noembrie 1903.

Convocare.

Invățătorii ort. rom. din despărțământul Oraviței își ține *Jot la 27 Noembrie (10. Decembrie) 1903* la orele 9 dimineața, în școala primară română din Oravița montană, adunarea gen. anuală, la care sunt poliți și pe calea aceasta membrii despărțământului și toți prietenii școlăiei rom.

Ordinea de zi.

1. Dispozițiile comitetului central al Reuniunii

2. Raportul cassarului și al bibliotecarului.

3. Disertațiuni, ce se vor prezenta la birou.

4. Designarea localității pentru întrunirea cea viitoare a despărțământului.

5. Propuneri.

6. Restaurarea biroului

Oravița, 19 Noembrie v. 1903.

Alexandru P Popoviciu, Gheorghe Jianu, presedinte. secretar.

Convocare.

Despărțământul protop. Chișineu al reuniunii inv. dela școalele conf. protop. arădane își va ține adunarea de toamnă Miercuri la 26 Noembrie v. a. c. în comuna Otlaca la școala inv. Tașoș.

PROGRAMA:

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duchului sfânt.

2. Prelegere practică de inv. Anghela Tașoș.

3. Deschiderea ședinței.

4. Constatarea prezențelor.

5. Reflexiuni asupra prelegerii.

6. Pertractarea rescriptului comitetului cent.

7. Incasarea taxelor.

8. Propuneri și interpelări.

9. Fixarea proximei ședințe.

10. Încheierea ședinței.

Pilul-mare, la 14/27 Nov. 1903.

Stefan Leucuța, presedinte.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Decembrie n. 1093.

— *De oare-ce am luat măsuri ca să scumesc abonent al nostru să-și primească regulat foaia și la vreme, rugăm pe toți aceia cari n'ar primi foaia să scrie și să ne trimită foaia, ca la rândul nostru să putem avea avântare la direcția postală. Să ne scrie dacă n'o primesc la vreme, ori să n'au primit anume numerii.*

— *Dopuțații sași, au adresat alături o epistolă baronului Podmanczky, preșinte al clubului liberal, prin care anunță că intră în partidul liberal. Aceasta în speță că Tisza se va ține de cele ce a făcut. Numărul acestor sași este de 11.*

— *Pentru Muzeul istoric și etnografie, dl Ioan F. Negruțiu, profesor în Blaj a dăruit suma de 200 cor.*

— *Căliudare. Mai mulți abonenti trimis la adresa noastră bani pentru căliudare. Rugăm să trimite de-a dreptul librării din Arad, ca să nu mai fie nevoie de căliudare de când dl Simțion a deschis librărie de cărți.*

I. Vidu, escelentul nostru compozitor și dirigent al vestitului cor din Lugoj, a scos două noi delicioase compoziții: „Marșul lui Iancu”, și „Marșul fraților”, coruri bărbătești. Se comandă la autor, în Lugoj, la cor. 50 fil.

— **„Moda Nouă”.** De cât-va timp apare pești o foarte bună revistă femeiească „Moda Nouă”. Revista aceasta, pe care se ocupă de moda femeiească, pune nemăsurate ilustrații ale celor două creațiuni de toaletă din Paris, conține bogată materie literară, artistică și științivă. „Moda Nouă” e o adevărată codex sfaturi de tot soiul, pentru de ale și e merită să nu lipsească de pe nici unei dame și în genere a nici unei femei. **Nu avem cuvinte destule pentru a vă prezenta revistă noastră sa citească această plăcută revistă.** Numărul 20 bani. Preț lunar 10 lei pe an, 5 lei pe șase luni. — **ce număr un tipar gratuit în mărime de 12.**

— **Neurolog.** Următorul anunț funebru vestește trecerea la cele vecinice ale venerabil preot din dieceza Aradului: **Președintele cu inima frântă de durere, aducem noștință încetarea din viață a multiului nostru tată Teodor Stan, preot gr.-or. n. în etate de 66 de ani și într'al 43-ului la preoție, împărțit fiind cu sfânta Faine și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 20 Nov. (3 Dec.), la 8 a. m. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinica în Sâmbătă în 22 Nov. (5 Dec.) la 10 a. m. în cimitirul gr.-or. rom. din Chișineu. **Chirechiu,** în 3 Decembrie n. 1903. I țărina ușoară și memoria binecuvântatului Teodor ca fiu, Aurelia ca noră, Ecaterina ca fiică, Corneliu Ursuț, ca ginere.**

— **Foamete în Rusia.** În mai multe puncte ale Rusiei bintue o foamete teribilă, din cauza proastei recolte a acestui an. **Foametea este grozavă, mai cu seamă în Tomsk (Siberia), unde a și izbucnit așa cum titlul tifos al foamei.**

— **Planul lui Sarafov.** Se știe, că estitul revoluționar Boris Sarafov are de gând să facă o călătorie prin orașele mai importante ale Europei. Ziarele scriu, că mai întâi va merge la Belgrad, unde va sta cinci zile. De aci călători la Bruxelles, Geneva, Paris Londra și Roma. Pretutinaea va încerca să se pună în relație cu bărbații politici, având scopul de a cere autonomie pentru Macedonia.

— **Foc mare a fost Marți în Baomir, comuna fruntașe lângă Orăștie.** După-cum se telefonează, au ars nu numai case multe, așa că paguba se arca peste 100.000 cor., dar au perit în flacări și 4 oameni. Și mai trist, că cel mai mulți dintre frații noștri neavând asigurată nimic, rămân nenorociți pe toată viața.

— **Expedițiunea salvată a lui Nordenskjöld.** Privitor la expedițiunea lui Nordenskjöld se telegrafiază din Londra: Agenția Reuter și-a procurat cuprinsul telegramelor date de căpitanul fregatei „Uruguay”,

care conține multe lucruri interesante relativ la salvarea expedițiunii Nordenskjöld. După această telegramă căpitanul lui „Uruguay” Don Irizar a plecat din portul Ushuaia (Patagonia, Am. de Sud) în 1 Nov. și după o călătorie de o săptămână sosi la insulele Seymour. Aci au dat peste două membri ai expedițiunii, cari erau totemai ocupați cu prepararea carnei de pinguin, pentru eamnă și cari nu mai sperau că în anul acesta să mai treacă p'acolo vreo corabie sau vapor. Fregata rămase la insulele Seymour până-ce căpitanul Don Irizar plecă însoțit de doi adjutanți la insula Snowhille, unde, după cum s'auzeau cei doi naufragiați, vor da de Nordenskjöld cu o parte a expedițiunii. Nu peste mult sosi și grupa cea laltă condusă de căpitanul Larzen, care după scufundarea vaporului „Antarktik”, întemplată lângă insulele Paullet a plecat numai într'o barcă mică spre nord și după o călătorie periculoasă ajunse în fine la insula Snowhille. Fregata „Uruguay” a plecat d'aci la insulele Seymour, apoi luând pe cei rămași acolo se întoarse spre nord și sosi în săptămâna trecută la Santa-Cruz (Brazilia).

— **Mari furtuni pe marea Adriatică și Mediterană.** Din toate porturile mării Mediterane se semnalează vifore îngrozitoare, căror s-au cazut multe victime. Astfel din Algire se telegrafează, că din cauza ploilor abundante comuna Marguerite a fost inundată de râulețul ce curge pe acolo. Pagubile sunt însemnate. Ear din Mostaganem se scrie, că molo-rile portului au fost distruse de vifor. Două vapoare s'au ciocnit de termurile stâncoase și s'au sfărâmat. Mai multe bărci de pescari au dispărut.

— **Cât despre viforile ce au pustiit pe Adriatică, se depeșează din Fiume:** Aci a băntuit de un timp încoac un sirocco grozav împreună cu ploii abundante. Prima victimă a furtunei a fost vaporul „Tibor” al societății „Adria”, care lovindu-se de stânci a suferit mari pagube. Portul din Abazia a suferit asemenea mult din cauza siroccului, care a rupt în mai multe puncte molo-rile. Chiar și farul a fost în parte distrus. Mai multe căsuțe de pe țărmul mării au fost luate de valuri. Societatea navigatoare „Quarnero”, după știrile de până acum, a suferit daune de 25.000 cor. Furtuna a mai devastat și magazinele de cereale din port, în cari era grâu, săcără și porumb în preț de 600.000 cor. Eri n'a sosit în port de cât o corabie, căci celelalte n'au îndrăznit să plece pe marea largă. Pagubele se urcă cu totul la mai mult de 700.000 cor.

— **Extraordinar!** Cel mai efin și mai bun isvor de a se provedea cu tot felul — exclusiv prima calitate de bijuterii, articole de brilliant, tacâmuri de argint în cassette, precum și argint festiv și obiecte de donuri — prețuri strict solide, executare promptă, **pe lângă garanția la juvalierul nostru de bun renume Weinberger Ferencz, piața Andrássy, în edificiul Hotelului Central.**

— **Atelier propriu de primul rang pentru reparatură.** Telefon pentru oraș și comitat Nr. 439.

— **Multe scrisori de mulțumită pe care le primește zilnic d. A. Müller** dovedesc din nou, că **crucea electro magnetică R. B. Nr. 86,967** descoperită de densusul este de un folos extraordinar. Din aceste multe scrisori publicăm azi numai una: Rudersdor la 19 Februarie 1901. Prea stimată domnule Müller! **Crucea dublă electro magnetică R. B. Nr. 86,967** pe care eu înainte de puțină vreme am comandat-o pentru cumnatul meu Karl Weber, a făcut, minuni. Îndată la câteva zile după folosirea crucii s'a simțit bolnavul mult mai bine, respirația mai ușoară și putea să și doarmă. Vă rog să binevoiți a-mi trimite două aparate fără amănare unul pentru nevasta mea, cu rambursă. Totodată Vă avisez că în scurt timp vom comanda pentru trei domni K. B. și Pf. câte un aparat. Cu toată stima; Matia Schrei, proprietar în Rudersdor Nr. 175 (Ungaria) Un atare aparat costă 6 Cor. și se poate comanda numai dela **A. Müller, Budapesta V. Vadasz utca 42 Y.**

— **Cea mai nestrăcioasă cremă pentru înfrumșetarea tenului și crema de flori de liliac, un borcan costă 1 cor.**
Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.
Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.
Pasta Iuno 2 cor.
Pudra Iuno 2 cor.
— **Mijloc sigur contra durerilor de**

stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului Kossuth. O cutie de probă 1 cor. 20 fil., o cutie de probă 2 cor.

— **Contra guturaiului, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilor** are un efect miraculos pastilele de pept Senega. Se pot găsi în farmacia „Verg-Maria” alui Kossuth, în Arad, Piața Boross-Beni 150 (casa Dengl)

Prețul spiritului din Arad, 4 Decembrie.

Spirit rafinat, vnzare mare .	118.—
„ „ mică .	120.—
„ brut vnzare mare .	116.—
„ „ mică .	119.—
100 chilogramă borhot uscat	12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta.

50 chlgr. grâu pe Aprilie. cor.	7.67—7.69
„ „ săcără pe Aprilie „	6.59—6.60
„ „ porumb pe Aprilie „	5.16—5.17
„ „ ovės pe Aprilie „	5.48—5.49

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya.

Raport dela 4 Decembrie.	
Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr	116—118 fl.
„ „ „ până la 300 „	—
„ „ „ tineri până la 320 „	122—122 „
„ „ „ tineri „ 250 „	—
„ „ (sôrbi) per. peste 280 „	122—124 „
„ „ „ până la 240 „	118—119 „

Bibliografie.

— „**Luceafărul**”, revistă literară, apare la 1 și 15 a fie-cărei luni în Budapesta. Anul II Nr. 22 din 15 Noembrie n. 1803 are următorul sumar: Octavian Goga: Familia Mocsonyi. — Maria Cunțan: Sonet. — Dr. Sextil Pușcariu: Despre Maria Cunțan (conferință). — Al. Ciura: Lalage. — Dr. Gh. Alexici: Pagini din trecut. — † Zaharie Boiu — Emerich Mardach: Tragedia omului. — George Murnu: Pentru'n cântec (poezie). — Cronica. — Bibliografie. — Poșta redacției.

— **„Sămănătorul”,** revistă literară săptămânală, apare în București, Str. Regală Nr. 6. Anul II Nr. 46 din 16 Noembrie n. 1903 are următorul sumar: N. Iorga: Eminescu și generațiunea de azi. — Ecaterina M. Sadoveanu: Cu ochi pierduți... (poezie). — N. Macedoneanu: Viața din Albania (dintr'o excursiune în munții Ohridei) — Vasile Pop: Partizanii „Presei” (Schită). — N. Iorga: Contra tânguirilor dlui Tocilescu (I) — V. P.: Notițe literare.

POSTA REDACȚIUNELI.

— **Ilie Iosif, Zalathna.** Căliudare și-am trimis desigur le ai și primit d'atunci. Serie-ne de cumva nu le ai fi primit. Multă sănătate și voie bună. Ne pare bine de epistola D-tale, că am putut lămurii afacerea.

— **Ilie Groza, Comloșul mare.** I-s'a făcut acea numire la B. r.
— **P. Furdui, Fei (H. Dobra)** La direcția Institutului.

— **Pau Farca, Vărădia.** De aici merge regulat. PetruGira, Toracul Mic. „Lumina și Adevărul” nu mai apar de multă vreme. Foaia noastră îți merge regulat.

— **Anonim, Caransebeș.** Nu e în firea limbii românești să se înceapă frasa cu acel vnt.

— **Teodor Valea, sergent (Zugsführer), Arad.** Se vor publica mai târziu.

— **Deoarece primul nostru redactor Russu Șirianu va lipsi din oraș o săptămână, rugăm ca scrisorile cari conțin manuscript pentru publicare să ni se adreseze simplu: „Redacțiunii Tribunei Poporului.”**

ULTIME ȘTIRI.

— **Căderea lui Körber.** Viena, 4 Decembrie. **„Glas Narodny” are din isvor autorizat știrea că în curând Körber va demisiona, ear în locul lui va fi numit contele Coudenhove.**

— **Stare îngrijitoare în Rusia.** Petersburg, 3 Decembrie. **Ambasadorii d'aci au trimis toți rapoarte guvernelor statelor pe cari le represintă, arătând că starea internă din Rusia inspiră serioase îngrijiri. Nu se poate ști ziua când o mare revoluție și tulburări grave pot să izbucnească în întreaga împărăție.**

— **Pentru școlile din Macedonia.** București, 3 Dec. **Di Spiru Haret, ministru al școlilor, a depus eri la Camera proiectul de lege prin care se cere crearea unui fond de 600.000 lei pentru clădirea de școli române în Macedonia. Camera a primit cu mare însuflețire, proiectul, care se va discuta curând.**

Red. respons. **Ioan Russu Șirianu.**
Editor **Aurel Popovici-Barcanu.**

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Declarațiune.

— **Institutul de credit pe pământuri în Sibiu (Nagyszebeni Földhitelintézet)** în urma unui anunț apărut în „Aradi Közlöny” Nr. 278 din 27 Noembrie sub Nr. 2468 sub titlul „Cancelaria din Arad alui Berger József” prin aceasta aduce la cunoștință publică, că numita firmă n'are reprezentanța institutului de credit și pământuri, că mijloacele numai împrumuturile clienților cari s'adresează către dînsul.

— **Din încredințarea direcțiunii institutului de credit pe pământuri:**

57 1—8 Szücs F. Vilmos.

Candidat de avocat

— **se caută în cancelaria d-lui Dr. N. Oprian, în N.-Szt.-Miklós. Cel cu pracsă vor fi preferiți.**

Doritorii să se adreseze direct.

33 8—9

„Carte de compunere”

— **(Stilistică), pentru școlile populare în 2 cursuri concentrice, întocmită pe baza noului plan ministerial de învățământ de Iuliu Birou, învățător. Cursul I. pentru clasa III. și IV. și Cursul II. pentru clasa V. și VI. Lecțiile sunt schițate după planul „Treptelor formale”; ambele cursuri se pot comanda dela autor în Nagy-Tikvány (Krassó-Szörény-m.) u. p. Kákova și dela librăriile principale din patrie cu prețul 1. e. 50 f. La comanda mari pe lângă rabatul cuvenit.**

42 2—

— **Scute pentru faur, bune și efline, de vndut sub Nr. 39 strada Săcurii (Fejsze) Arad.**

49 2—2

Viță (losă) de vie,

— **souiurile cele mai bune, se găsește de vnzare la**

Franz Weiser, Versecz

Viță clasa I costă 20 fl. mia

„ „ II „ 15 „ „

„ „ III „ 10 „ „

— **Toate aceste (lose) sunt așa zisa legovară, care nu se altoiește.** 53 1—4

Nou sculptor român.

— **Am onoare a aduce la cunoștința On. d-ni Preoți și Învățători precum și On. public român următoarele: ca sculptor de lemn și subvenționat de stat absolvând cursul de sculptură la școala de arte, sun. în poziție să servesc în ori-ce vreme cu ori-ce fel de lucrări de sculptură, arituri măsurit pentru Sfintele noastre biserici creștinești ca: Iconostase (Temple), Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Uși, Rapiți, Monumenturi, Cadre, etc. Planuri după dorință. Pentru toate lucrările mele i-au garanțat deplină, că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.**

— **Atrăgând atențiunea On. Public asupra împrejurării, că chiar buna cuviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestrul român să se înfrumșeteze:**

— **Rog bunăvoința în special a Onor. oficii și comitete parohiale.**

Cu tot respectul:

I. Iuliu Bosioc,

Sculptor și auritor.

1061 5—
Berliște, p. u. Jâm, comit. Caraș-Severin
Premiat cu premiul I, Medalia de aur, argint etc. și diplome de onoare pentru lucrări de artă

Stofe moderne pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără concurență Cumpărări avantajoase.

Stofe de Cybelin,	lățime 120 cm.
„ lucii pentru dame	„ 120 „
„ țesătura noduroasă	„ 120 „
„ late, negre și colorate	„ 140 „

Catifea pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și barchet p. spălat.

Prăvălia de mode alui

 SINGER
SANDÓR

ARAD, ANDRÁSSY-tér 20.

(Casa Fischer Eliz).

In provincă trimitem mostre gratuit.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE
„TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru factori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 60—600 cor. se plătesc la momentul în ziua morții întemplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grădinei: grâu, secară, orz, cucuruz ovăs, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercușe mai în fleșce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 — 150

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de pre

Asigurați contra gîmlinilor: grăul, cerealele, săcarii, ovășii și toate plantele economice

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestimenta, mărfuri

WOLF JÁNOS,

— ciobotar de ghete de bărbați și dame. —

Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoare a atrage atenția oă. public din toată și provincă, că în atelierul meu de ciobotari pregătesc ghetele cele mai frumoase și elegante și solide, precum și ghete ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 89—51

SEIDEL OTTO,

fabricant de oțeluri,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9
(vis à vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 57—80

Institut de credit pe pământuri în Sibiu.

(NAGYSZEBENI FÖLDHITELINTÉZET).

Pe lângă condițiunile cele mai avantajoase dăm împrumuturi ipotecare

cu amortisare pe 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40½ și 50 ani în rate de jumătate de an, în cari se cuprinde plățirea atăt a cametei, cât și a capitalului.

Împrumuturile se plătesc cu bani gata în valoarea nominală a scrisurilor ipotecare.

Arangearea împrumuturilor o efectuează încredințatul nostru

Szücs F. Vilmos în Arad

care poate da totodată toate deslușirile.

Institutul de credit pe pământuri în Sibiu.

(Nagy-szebeni Földhitelintézet)

Provocându-mă precum la anunțul de sus, rog onor. public doritor de împrumuturi ipotecare, că și pîn'acum și de-acum să se adreseze cu încredere la mine cu afacerile sale; principiul meu a fost și rămâne același, ca să prestez publicului în todeauna un serviciu solid.

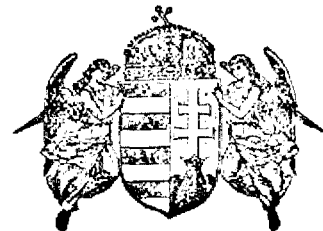
Spesele de întabulare la dorință le anticipez; onorariul meu urmează ulterior. 1063.10—

Cu stimă:

Szücs F. Vilmos

institut de credit pe imobile și pământuri
în Arad, Piața Boros Béni nr. 22 (Piata de bucate)
(Casa Spielmann, Etagiul I.)

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

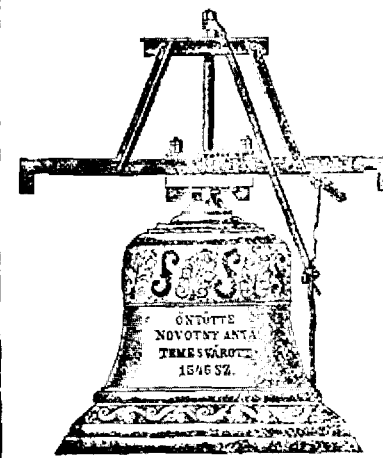

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor sîrice, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mîntuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu guri dură figura

S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai edne, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decăt cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal.

Clopote în greutate de 800 klg. și mai jos se află todeauna gît în magazin.

Preț-curanturile ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco

1035 19—52